

วิชา บริษัท

การบรรยายภาคคำ ครั้งที่ ๘

วันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๘

ดร.พรภัทร์ ตันติกุลานันท์

ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา

1

บริษัท บรรยาย ๘ ครั้ง

๑. ครั้งที่ ๑ วันศุกร์ที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๙.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๒. ครั้งที่ ๒ และ ๓ วันศุกร์ที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๓. ครั้งที่ ๔ และ ๕ วันศุกร์ที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๔. ครั้งที่ ๖ และ ๗ วันศุกร์ที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ เวลา ๑๘.๐๐ ถึง ๑๙.๕๐ น.
๕. ครั้งที่ ๘ วันศุกร์ที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๘ เวลา ๑๗.๐๐ ถึง ๑๗.๕๐ น.

2

หัวข้อที่ ๑ ลักษณะของบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๒ การจัดตั้งบริษัทจำกัด

หัวข้อที่ ๓ ทูนของบริษัท (หุ้น) และผู้ถือหุ้น

หัวข้อที่ ๔ การจัดการงานของบริษัท

หัวข้อที่ ๕ เงินปันผลและเงินทุนสำรอง

หัวข้อที่ ๖ การเพิ่มทุนและลดทุน

หัวข้อที่ ๗ การเลิกบริษัทและชำระบัญชี

3

หัวข้อที่ ๗ การเลิกบริษัทและชำระบัญชี

๗.๑ การเลิกบริษัท

๗.๒ การชำระบัญชี

4

๗.๑ การเลิกบริษัท

๗.๑.๑ ประเภทของการเลิกบริษัท

๗.๑.๒ ผลของการเลิกบริษัท

5

๗.๑.๑ ประเภทของการเลิกบริษัท

มาตรา ๑๒๓๖ อื่นบริษัทจำกัดยอมเลิกกันด้วยเหตุดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) ถ้าในข้อบังคับของบริษัทมีกำหนดกรณีอันใดเป็นเหตุที่จะเลิกกัน เมื่อมีกรณีนั้น

(๒) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นไว้เฉพาะกำหนดกาลใด เมื่อสิ้นกำหนดกาลนั้น

(๓) ถ้าบริษัทได้ตั้งขึ้นเฉพาะเพื่อทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดแต่อย่างเดียว เมื่อเสร็จการนั้น

(๔) เมื่อมีมติพิเศษให้เลิก

(๕) เมื่อบริษัทล้มละลาย

มาตรา ๑๒๓๗ นอกจากนี้ศาลอาจสั่งให้เลิกบริษัทจำกัดด้วยเหตุต่อไปนี้ คือ

- (๑) ถ้าทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท
- (๒) ถ้าบริษัทไม่เริ่มทำการภายในปีหนึ่งนับแต่วันจดทะเบียน หรือหยุดทำการถึงปีหนึ่งเต็ม
- (๓) ถ้าการค้าของบริษัททำไปก็มีแต่ขาดทุนอย่างเดียว และไม่มีทางหวังว่าจะกลับฟื้นตัวได้
- (๔) ถ้าจำนวนผู้ถือหุ้นลดน้อยลงจนเหลือเพียงคนเดียว
- (๕) เมื่อมีเหตุอื่นใดทำให้บริษัทนั้นไม่สามารถที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้

แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท ศาลจะสั่งให้ยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือให้มีการประชุมตั้งบริษัทแทนสั่งให้เลิกบริษัทก็ได้ แล้วแต่จะเห็นควร

(๑) ตามมาตรา ๑๒๓๖ โดยผลของกฎหมาย

- เมื่อเกิดเหตุ มีผลเลิกกันทันที ไม่ต้องฟ้องศาล มี ๕ กรณี

(๑) **เหตุใดๆ ตามข้อบังคับ** เป็นเงื่อนไขเหตุการณ์ ล่วงหน้า เช่น ถ้ารัฐบาลขึ้นภาษี ไวรัสโควิด ๑๙ เกิดขึ้น

(๒) **สิ้นกำหนดเวลา** กำหนดไว้ในคำขอจดทะเบียนหรือข้อบังคับ คือ เมื่อถึงเวลาที่กำหนดไว้ เช่น ตั้งบริษัทขึ้นมาเพื่อทำการ ๒ ปี

(๓) **ตั้งบริษัทเพื่อทำการอย่างใดและการนั้นเสร็จลง** เช่น วัตถุประสงค์หรือข้อบังคับกำหนดว่า เพื่อซื้อที่ดินมาแบ่งขายเอากำไร เมื่อขายที่ดินเสร็จ ก็เลิกกัน ไม่ต้องให้ศาลสั่งเลิก

(๔) **มีมติพิเศษให้เลิก** ผู้ถือหุ้นแสดงเจตนาเลิกแล้ว

(๕) **มีคำพิพากษาให้บริษัทล้มละลาย** ไม่ใช่แค่พิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาด

(๒) ตามมาตรา ๑๒๓๗ โดยคำสั่งศาล

- ผู้ถือหุ้น/กรรมการคนหนึ่งร้องขอ/ฟ้องอย่างคดีมีข้อพิพาท ศาลอาจสั่งเลิกบริษัทได้มี ๕ กรณี

(๑) ทำผิดในการยื่นรายงานประชุมตั้งบริษัท หรือทำผิดในการประชุมตั้งบริษัท (เช่น ผู้เริ่มก่อการออกเสียงลงคะแนน ผ่าฝืนมาตรา ๑๑๐๙ วรรคหนึ่ง) แต่ศาลอาจสั่งให้ยื่นรายงานหรือประชุมใหม่แทนการสั่งเลิกก็ได้

(๒) ไม่เริ่มทำการ ๑ ปี นับแต่จดทะเบียน หรือหยุดทำการ ๑ ปี โดยกรรมการตัดสินใจหยุดทำการ ซึ่งรวมถึงกรณีกรรมการขัดแย้งกัน แจ้งความดำเนินคดีฟ้องร้องกัน จนหยุดดำเนินการด้วย (ฎีกาที่ ๖๙๑๗/๒๕๕๘ และ ๘๙๓๗/๒๕๖๐) แต่ต้องไม่ใช่เพราะมีเหตุแทรกแซง เช่น น้ำท่วม

(๓) การค้าของบริษัททำไปก็มีแต่ขาดทุนและไม่มีหวังฟื้นตัวได้

(๔) ผู้ถือหุ้นลดเหลือเพียงคนเดียว (ขัดกับมาตรา ๑๐๙๗)

(๕) เหตุอื่นใดทำให้บริษัทนั้นไม่สามารถที่จะดำรงคงอยู่ต่อไปได้

- เป็นเหตุผลที่กว้างมาก เช่น ผู้ถือหุ้นขัดแย้งกันจนไม่อาจมีมติ (เดิมกฎหมายใช้คำว่า “เหลือวิสัยที่จะดำรงอยู่ต่อไปได้”

๗.๑.๒ ผลของการเลิกบริษัท

-บริษัทไม่สิ้นสภาพบุคคลทันที เพียงแต่หยุดประกอบกิจการ กรรมการหมดอำนาจบริหาร ยังคงตั้งอยู่เพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๑๒๔๙ ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่า ยังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

๗.๒ การชำระบัญชี

๗.๒.๑ มีการชำระบัญชีหลังเลิกบริษัทเสมอ

๗.๒.๒ ที่มาของผู้ชำระบัญชีและการถอดถอน

๗.๒.๓ หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี

๗.๒.๔ อำนาจของผู้ชำระบัญชี

๗.๒.๑ มีการชำระบัญชีหลังเลิกบริษัทเสมอ

-บริษัทเลิก จดทะเบียนเลิก (มาตรา ๑๒๕๔) แต่ยังคงสภาพนิติบุคคล เพื่อให้มีการชำระบัญชี (มาตรา ๑๒๔๙) ต่างจากห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียน เมื่อเลิกแล้ว สิ้นสุดความเป็นหุ้นส่วน และอาจตกลงเลิกกันโดยไม่ชำระบัญชีได้ (มาตรา ๑๐๖๑)

-ชำระบัญชีเพื่อให้เจ้าหนี้และผู้ถือหุ้นได้รับชำระหนี้หรือคืนทรัพย์สิน

-เมื่อชำระบัญชีเสร็จ ต้องจดทะเบียนสิ้นสุดการชำระบัญชี (มาตรา ๑๒๗๐) บริษัทจึงสิ้นสภาพนิติบุคคล

๗.๒.๒ ที่มาของผู้ชำระบัญชี

มาตรา ๑๒๕๑ ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด ในเมื่อเลิกกันเพราะเหตุอื่น นอกจากล้มละลาย หุ้นส่วนผู้จัดการห้าง หรือกรรมการของบริษัทยอมเข้าเป็นผู้ชำระบัญชี เว้นไว้แต่ข้อสัญญาของห้าง หรือข้อบังคับของบริษัทจะมิกำหนดไว้เป็นสถานอื่น

ถ้าไม่มีผู้ชำระบัญชีดังกล่าวมานี้ และเมื่อพนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นผู้มีส่วนได้เสียในการนี้ร้องขอ ท่านให้ศาลตั้งผู้ชำระบัญชี

(๑) ข้อบังคับของบริษัทกำหนดที่มา เช่น ให้ที่ประชุมใหญ่ตั้ง

(๒) กรรมการเป็นผู้ชำระบัญชีเมื่อข้อบังคับไม่ได้กำหนดไว้ โดยมีอำนาจดั้งเดิม (มาตรา ๑๒๕๒) ภายใต้มาตรา ๑๒๔๙ และมาตรา ๑๒๕๐ คือไม่มีสิทธิจัดการงานใดๆขึ้นใหม่ และชั่วคราว หลังทางบุคคล ต้องให้ที่ประชุมใหญ่รับรองว่ายังคงให้เป็นต่อไปหรือไม่ (มาตรา ๑๒๕๕, ๑๒๕๖ วรรคหนึ่ง (๑))

มาตรา ๑๒๕๒ หุ่นส่วนผู้จัดการ หรือกรรมการบริษัทมีอำนาจโดยตำแหน่ง เดิมฉันใด เมื่อเป็นผู้ชำระบัญชีก็ยังคงมีอำนาจอยู่ฉันนั้น

มาตรา ๑๒๕๓ ห้างหุ้นส่วนก็ดี บริษัทก็ดี แม้จะได้เลิกกันแล้ว ก็ให้พึงถือว่ายังคงตั้งอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็นเพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๑๒๕๐ หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี คือชำระสะสางการงานของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้นให้เสร็จไป กับจัดการใช้หนี้เงินและแจกจ่ายทรัพย์สินทรัพย์ของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทนั้น

มาตรา ๑๒๕๕ ผู้ชำระบัญชีต้องทำงานบุคคลขึ้นโดยเร็วที่สุดที่เป็นวิสัยจะทำได้ ส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบลงสำคัญว่าถูกต้อง แล้วต้องเรียกประชุมใหญ่

มาตรา ๑๒๕๖ ธุรการอันที่ประชุมใหญ่จะพึงทำนั้น คือ

(๑) รับรองให้หุ้นส่วนผู้จัดการหรือกรรมการบริษัทคงเป็นผู้ชำระบัญชีต่อไป หรือเลือกตั้งผู้ชำระบัญชีใหม่ขึ้นแทนที่...

(๓) ที่ประชุมใหญ่ตั้งแทนสืบเนื่องมาจากข้อ (๒) (มาตรา ๑๒๕๖ (๑))

(๔) ศาลตั้ง กรณีข้อบังคับไม่ได้กำหนด และไม่มีกรรมการทำหน้าที่

-พนักงานอัยการหรือบุคคลอื่นผู้มีส่วนได้เสีย เช่น ผู้ถือหุ้น กรรมการ เจ้าหนี้ ร้องขอ

-ศาลอาจตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดีเป็นผู้ชำระบัญชี

-“ไม่มีกรรมการทำหน้าที่” รวมถึง ตาย ขัดแย้งกัน ไม่ไว้ใจกัน

๗.๒.๓ หน้าที่ของผู้ชำระบัญชี

(๑) สละงานราชการ ใช้นี้ และแจกจ่ายสินทรัพย์ (มาตรา ๑๒๕๐) ไม่รวมถึงการเริ่มงานใหม่ มีหลักเกณฑ์ ตามมาตรา ๑๒๖๓ มาตรา ๑๒๖๔ มาตรา ๑๒๖๕ และมาตรา ๑๒๖๘

(๒) โฆษณาและบอกกล่าวว่ามีบริษัทเล็กไปยังเจ้าหนี้เพื่อยื่นคำทวงหนี้ (มาตรา ๑๒๕๓)

(๓) จัดทะเบียนเลิกบริษัทและจดทะเบียนชื่อผู้ชำระบัญชีทุกครั้งี่เปลี่ยน (มาตรา ๑๒๕๔)

(๔) ท่างบดุลแสดงฐานะทางการเงินส่งผู้สอบบัญชีตรวจ (มาตรา ๑๒๕๕)

(๕) จัดประชุมใหญ่

-ครั้งแรก (มาตรา ๑๒๕๕ และมาตรา ๑๒๕๖) หลังท่างบดุลและผู้สอบบัญชีตรวจแล้ว ตามข้อ (๔) เพื่อให้รับรองกรรมการที่เป็นผู้ชำระบัญชี (ตามมาตรา ๑๒๕๑ วรรคหนึ่ง) ว่าคงเป็นต่อ หรือเลือกใหม่ รวมทั้งอนุมัติงบดุล

-ครั้งต่อไป (มาตรา ๑๒๖๘) ทุกสิ้นปี เพื่อแถลงความเป็นไป ถ้าชำระบัญชีนานกว่า ๑ ปี

(๖) ทำรายงานการบัญชีทุก ๓ เดือน ยื่นที่หอทะเบียน (มาตรา ๑๒๖๗)

(๗) ร้องต่อศาลให้สั่งบริษัทล้มละลาย (มาตรา ๑๒๖๖)

(๘) เมื่อชำระบัญชีเสร็จแล้ว

-เรียกประชุมใหญ่ เสนอรายงานการบัญชีอนุมัติ (มาตรา ๑๒๗๐ วรรคหนึ่ง)

-จดทะเบียนสิ้นสุดการชำระบัญชี (มาตรา ๑๒๗๐ วรรคสอง)

-มอบสมุดบัญชีและเอกสารแก่นายทะเบียน (มาตรา ๑๒๗๑)

๗.๒.๔ อำนาจของผู้ชำระบัญชี

มาตรา ๑๒๕๙ ผู้ชำระบัญชีทั้งหลายย่อมมีอำนาจดังจะกล่าวต่อไปนี้ คือ

(๑) แก้ต่างว่าต่างในนามของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทในอรรถคดีพิพาทอันเป็นแพ่งหรืออาญาทั้งปวง และทำประนีประนอมยอมความ

(๒) ดำเนินกิจการของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทตามแต่จำเป็น เพื่อการชำระสะสางกิจการให้เสร็จไปด้วยดี

(๓) ขายทรัพย์สินของห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท

(๔) ทำการอย่างอื่น ๆ ตามแต่จำเป็นเพื่อชำระบัญชีให้เสร็จไปด้วยดี

ประเด็นน่าสนใจ

๑. ประชุมใหญ่

๑.๑ การเรียกประชุม มาตรา ๑๑๗๕ วรรคหนึ่งแก้ไขจากเดิมในปี พ.ศ. ๒๕๖๕

มาตรา ๑๑๗๕ คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ให้ส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า**เจ็ดวัน** แต่ในกรณีที่บริษัทมีหุ้นชนิดที่มีใบหุ้นออกให้แก่ผู้ถือ ให้โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งครั้งหรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า**เจ็ดวัน**ด้วย หากเป็นคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้กระทำการดังกล่าว ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า**สิบสี่วัน**

คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน และในกรณีที่เป็นการบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้ระบุข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติด้วย

มาตรา ๑๑๗๕ (เดิม) คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ให้ลงพิมพ์โฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งคราวก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน และส่งทางไปรษณีย์ตอบรับไปยังผู้ถือหุ้นทุกคนที่มีชื่อในทะเบียนของบริษัทก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน เว้นแต่เป็นคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้กระทำการดังว่านั้นก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่าสิบสี่วัน

คำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่นั้น ให้ระบุสถานที่ วัน เวลา และสภาพแห่งกิจการที่จะได้ประชุมปรึกษากัน และในกรณีที่เป็นคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่เพื่อลงมติพิเศษให้ระบุข้อความที่จะนำเสนอให้ลงมติด้วย

-ให้บอกกล่าวโดยส่งทางไปรษณีย์ตอบรับ ระยะเวลาคือ ส่งก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน ไม่ใช่ไปถึงไม่น้อยกว่า ๗ วัน แม้อยู่ต่างประเทศ (ฎีกาที่ ๘๕๙๒/๒๕๕๙)

-ถ้ามีหุ้นชนิดใบหุ้นออกแก่ผู้ถือ ต้องโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งครั้งหรือในสื่ออิเล็กทรอนิกส์ก่อนวันนัดประชุมไม่น้อยกว่า ๗ วัน

๑.๒ องค์ประชุม

มาตรา ๑๑๗๘ การประชุมใหญ่ต้องมีผู้ถือหุ้นหรือผู้รับมอบฉันทะจากผู้ถือหุ้นเข้าร่วมประชุมกันไม่น้อยกว่าสองคนและมีจำนวนหุ้นนับรวมกันได้ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่แห่งทุนของบริษัท

๑.๓ ผู้เข้าประชุม

มาตรา ๑๑๗๖ ผู้ถือหุ้นทั่วทุกคนมีสิทธิจะเข้าประชุมในที่ประชุมใหญ่ได้เสมอ ไม่ว่าจะประชุมชนิดใดคราวใด

-แม้ยังใช้เงินค่าหุ้นไม่ครบ หรือมีส่วนได้เสียพิเศษก็เข้าประชุมได้

-โอนหุ้นตามใบหุ้นชนิดระบุชื่อ

มาตรา ๑๑๒๙ อันว่าหุ้นนั้นย่อมโอนกันได้โดยมิต้องได้รับความยินยอมของบริษัท

การโอนหุ้นชนิดระบุชื่อลงในใบหุ้นนั้น ถ้ามิได้ทำเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของผู้โอนกับผู้รับโอน มีพยานคนหนึ่งเป็นอย่างน้อยลงชื่อรับรองลายมือชื่อผู้โอนนั้น ๆ ด้วยแล้ว ท่านว่าเป็นโมฆะ อนึ่ง ตราสารอันนั้นต้องแสดงเลขหมายของหุ้นซึ่งโอนกันนั้นด้วย

การโอนเช่นนี้จะนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกไม่ได้ จนกว่าจะได้จดทะเบียนการโอนทั้งชื่อและสำนักของผู้รับโอนนั้นลงในทะเบียนผู้ถือหุ้น -การโอนที่ถูกต้องตามแบบ มาตรา ๑๑๒๙ วรรคสอง ใช้บังคับได้ระหว่างคู่สัญญา แต่ยังไม่ใช้ยื่นบริษัทไม่ได้ จนกว่าจดทะเบียนการโอนในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ดังนั้น ถ้ายังไม่จดทะเบียนการโอน ผู้รับโอนไม่มีสิทธิเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้น ตามมาตรา ๑๑๗๖

มาตรา ๑๑๓๐ หุ้นใดเงินที่เรียกค่าหุ้นยังค้างชำระอยู่ หุ้นนั้นบริษัทจะไม่ยอมรับจดทะเบียนให้โอนก็ได้

มาตรา ๑๑๒๐ บรรดาเงินค่าหุ้นซึ่งยังจะต้องส่งอีกนั้น กรรมการจะเรียกให้ผู้ถือหุ้นส่งใช้เสียเมื่อใดก็ได้ เว้นแต่ที่ประชุมใหญ่จะได้วินิจฉัยเป็นอย่างอื่น

มาตรา ๑๑๐๕ อันหุ้นนั้น ท่านห้ามมิให้ออกโดยราคาต่ำกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

การออกหุ้นโดยราคาสูงกว่ามูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้นั้น หากว่าหนังสือบริคณห์สนธิให้อำนาจไว้ ก็ให้ออกได้ และในกรณีเช่นนั้น ต้องส่งใช้จำนวนที่ล้ำมูลค่าพร้อมกันไปกับการส่งใช้เงินคราวแรก

อนึ่ง เงินส่งใช้ค่าหุ้นคราวแรกนั้น ต้องมิให้น้อยกว่าร้อยละสิบห้าแห่งมูลค่าของหุ้นที่ตั้งไว้

-หุ้นที่ยังใช้เงินค่าหุ้นไม่ครบ หากมีการโอนต่อไป บริษัทไม่รับจดทะเบียน
โอนได้ ตามมาตรา ๑๑๓๐ จึงใช้ยื่นบริษัทไม่ได้ตามมาตรา ๑๑๒๙ วรรค
สาม ผู้รับโอนก็ไม่มีสิทธิเข้าประชุมในฐานะผู้ถือหุ้น ตามมาตรา ๑๑๗๖

๑.๔ ผู้มีสิทธิลงคะแนน หลักคือ ผู้ถือหุ้นทุกคน

มาตรา ๑๑๘๔ ผู้ถือหุ้นโดยยังมีได้ชำระเงินค่าหุ้นซึ่งบริษัทได้เรียกเอาแต่ตน
ให้เสร็จสิ้น ท่านว่าผู้ถือหุ้นคนนั้นไม่มีสิทธิออกเสียงเป็นคะแนน

๑.๕ เพิกถอนมติที่ประชุมใหญ่

มาตรา ๑๑๙๕ การประชุมใหญ่นั้นถ้าได้นัดเรียกหรือได้ประชุมกัน หรือได้
ลงมติฝ่าฝืนบทบัญญัติในลักษณะนี้ก็ดี หรือฝ่าฝืนข้อบังคับของบริษัทก็ดี
เมื่อกรรมการหรือผู้ถือหุ้นคนหนึ่งคนใดร้องขึ้นแล้ว ให้ศาลเพิกถอนมติของ
ที่ประชุมใหญ่อันผิดระเบียบนั้นเสีย แต่ต้องร้องขอภายในกำหนดเดือนหนึ่ง
นับแต่วันลงมตินั้น

๒. แปรสภาพเป็นบริษัทจำกัด

มาตรา ๑๒๔๖/๑ ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดอาจแปร
สภาพเป็นบริษัทจำกัดได้ โดยความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนทุกคนและ
ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) แจ้งความยินยอมของผู้เป็นหุ้นส่วนที่จะให้แปรสภาพห้างหุ้นส่วน
เป็นบริษัทจำกัดเป็นหนังสือต่อนายทะเบียนภายในสิบสี่วันนับแต่วันที่ผู้เป็น
หุ้นส่วนทุกคนให้ความยินยอม

(๒) ประกาศโฆษณาในหนังสือพิมพ์แห่งท้องที่อย่างน้อยหนึ่งคราว และ
มีหนังสือบอกกล่าวไปยังบรรดาผู้ซึ่งรู้ว่าเป็นเจ้านี่ของห้างหุ้นส่วนบอกให้
ทราบรายการที่ประสงค์จะแปรสภาพห้างหุ้นส่วนเป็นบริษัท และขอให้
เจ้านี่ผู้มีข้อคัดค้านอย่างหนึ่งอย่างใดในการแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดนั้น
ส่งค่าคัดค้านไปภายในสามสิบวันนับแต่วันที่บอกกล่าวนั้น

ถ้ามีการคัดค้าน ห้างหุ้นส่วนนั้นจะแปรสภาพมิได้จนกว่าจะได้ชำระหนี้หรือให้ประกันเพื่อหนี้นั้นแล้ว

มาตรา ๑๒๔๖/๕ เมื่อนายทะเบียนได้รับจดทะเบียนการแปรสภาพห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดเป็นบริษัทจำกัดแล้ว ให้ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน หรือห้างหุ้นส่วนจำกัดเดิมหมดสภาพการเป็นห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และให้นายทะเบียนหมายเหตุไว้ในทะเบียน

มาตรา ๑๒๔๖/๖ เมื่อห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดได้จดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดแล้ว บริษัทย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนหรือห้างหุ้นส่วนจำกัดเดิมทั้งหมด

มาตรา ๑๒๔๖/๗ เมื่อจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดแล้ว หากบริษัทไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาจากห้างหุ้นส่วนที่แปรสภาพได้ ให้เจ้าหนี้บังคับชำระหนี้เอาจากผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนที่แปรสภาพได้ตามที่ผู้เป็นหุ้นส่วนจะต้องรับผิดในหนี้ของห้างหุ้นส่วน

ฎีกาที่ ๑๓๙๙/๒๕๖๖ ขณะห้างหุ้นส่วนจำกัด ช. ก่อสร้างกำแพงรูกกล้าที่ดินของโจทก์ทั้งสามนั้น จำเลยที่ ๒ และที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการ เมื่อจดทะเบียนแปรสภาพเป็นบริษัทจำกัดแล้ว ห้างย่อมหมดสภาพการเป็นห้างตามมาตรา ๑๒๔๖/๕ และเกิดบริษัทใหม่ คือจำเลยที่ ๑ ซึ่งรับไปทั้งทรัพย์สิน หนี้ สิทธิ และความรับผิดของห้างเดิม เมื่อฟังได้ว่าห้าง ช. กระทำละเมิดต่อโจทก์ทั้งสาม จึงมีหนี้และความรับผิดในการรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างที่รูกกล้า และส่งมอบที่ดินคืน ชำระค่าเสียหาย จำเลยที่ ๑ จึงต้องรับไปซึ่งหนี้และความรับผิดตามมาตรา ๑๒๔๖/๖

สำหรับความรับผิดของจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ มาตรา ๑๒๔๖/๗ กำหนดให้หากบริษัทไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาได้ ให้บังคับชำระหนี้เอาจากหุ้นส่วนในห้างที่แปรสภาพได้ตามที่จะต้องรับผิดในหนี้ของห้าง จำเลยที่ ๒ และ ที่ ๓ เป็นหุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิด ต้องรับผิดในหนี้ของห้างโดยไม่จำกัดจำนวน เมื่อห้างทำละเมิด ถือว่าห้างผิดนัดชำระหนี้ นับแต่เวลาละเมิด โจทก์ทั้งสามขอที่จะเรียกให้ชำระหนี้เอาจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ หุ้นส่วนไม่จำกัดความรับผิดได้ตามมาตรา ๑๐๗๐ ประกอบมาตรา ๑๐๘๐ เมื่อต่อมา มีการจดทะเบียนแปรสภาพห้างเป็นบริษัท คือ จำเลยที่ ๑ หากจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาได้ โจทก์ย่อมมีสิทธิให้บังคับชำระหนี้เอาจากจำเลยที่ ๒ และที่ ๓ ผู้เป็นหุ้นส่วนเดิมในห้างได้โดยไม่จำกัดจำนวน แต่ทั้งนี้ จะรับผิดต่อเมื่อจำเลยที่ ๑ ไม่สามารถชำระหนี้ที่รับมาจากห้างได้

๓. หุ้นส่วน

ฎีกาที่ ๖๐๖๘/๒๕๕๗

พฤติการณ์ที่โจทก์ จำเลยที่ ๒ และ พ. ร่วมกันยื่นคำร้องขอจดทะเบียนตั้งห้างหุ้นส่วนจำกัดจำเลยที่ ๑ ถือว่าบุคคลดังกล่าวยอมผูกพันกันตามกฎหมายเพื่อทำกิจการร่วมกันด้วยจะประสงค์จะแบ่งปันกำไรอันจะพึงได้แต่กิจการที่ทำในฐานะผู้เป็นหุ้นส่วนในห้างหุ้นส่วนจำกัดตามมาตรา ๑๐๑๒ แล้ว ต่างจากที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงเข้ากันเป็นหุ้นส่วนโดยไม่จดทะเบียนซึ่งต้องพิจารณาด้วยว่าการตกลงนั้นมีลักษณะเป็นสัญญาจัดตั้งห้างหุ้นส่วนสามัญไม่จดทะเบียนหรือไม่

การแบ่งเงินปันผลกำไรให้ผู้เป็นหุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิด ต้องเป็นไปตามมาตรา ๑๐๘๔ ส่วนจะมีการแบ่งกันเมื่อใด อย่างไร ย่อมเป็นไปตามสัญญาห้างหุ้นส่วน หากสัญญาห้างหุ้นส่วนไม่กำหนดไว้ก็ย่อมเป็นไปตามที่หุ้นส่วนผู้จัดการผู้มีอำนาจเห็นสมควร และถ้าหากผู้เป็นหุ้นส่วนตกลงกันไม่ได้ในเรื่องการจ่ายเงินปันผลและมีเหตุให้เลิกห้างหุ้นส่วน ผู้เป็นหุ้นส่วนนั้นอาจร้องขอต่อศาลให้มีคำสั่งเลิกห้างหุ้นส่วนและชำระบัญชีต่อไป

เงินส่วนกำไรของห้างหุ้นส่วนจะยังไม่เป็นเงินปันผลจนกว่าจะมีการตกลงให้จ่ายเงินกำไรนั้นเป็นเงินปันผล